

Enkele reacties op het stuk van Gerald Woerlee

Titus Rivas

Ik maak graag van deze gelegenheid gebruik om te reageren op enkele centrale elementen in de interpretatie van anesthesioloog Gerald Woerlee van de casus van de man met het gebit.

Overigens vind ik dat Woerlee in zijn reactie blijkt geeft van karakter, aangezien hij openlijk heeft erkend dat zijn eerdere weergave van het geval voorbarig was en daarom bijgesteld dient te worden.

De voornaamste punten

Nu dan wat opmerkingen over de belangrijkste stellingen en interpretaties van Woerlee.

(1) – Woerlee stelt dat het onduidelijk is hoe lang de man precies in het weiland lag. Bovendien is het niet duidelijk of omstanders al geprobeerd hadden om hem te reanimeren.

Commentaar: Dit is correct, maar het voegt m.i. niets wezenlijks toe. Waar het om gaat, is dat de patiënt - hoe lang hij ook in het weiland gelegen had, en of voorbijgangers hem nu al hadden proberen te reanimeren of niet – hoe dan ook onvoldoende bloedcirculatie had om bewuste ervaringen te kunnen ondergaan toen hij aankwam in het oude CWZ. Dat wil zeggen dat hij volgens de gangbare neuropsychologische inzichten geen enkele vorm van bewustzijn kan hebben gehad totdat hij voldoende gereanimeerd was.

(2) – Woerlee stelt dat de man *voelde* hoe TG zijn gebitsprothese uit zijn mond haalde en hoorde dat hij het gebit op een schapje van de crash car plaatste. **Commentaar:** Dit komt niet overeen met het verhaal van TG. De man voelde niet dat TG zijn bovengebitt uit zijn mond haalde en hij hoorde evenmin hoe TG de gebitsprothese op een schapje van de crash car plaatste. In plaats daarvan nam hij dit visueel waar en wel in een uitgetreden toestand vanuit een punt boven in de kamer. Het enige wat de man naar eigen zeggen voelde en hoorde waren respectievelijk pijn onder de hartmassagepomp en uitspraken over al dan niet stoppen met de reanimatie. Minstens zo voornamelijk is het feit dat ik TG expliciet gevraagd heb of het denkbaar zou kunnen zijn dat de man met het gebit alleen auditieve indrukken van de crash car heeft gehad tijdens zijn ervaring. TG antwoordde mij: “Niet om het karretje te reconstrueren. Je zou wel kunnen afleiden: “Daar staan flessen, want dat hoor je wel. Maar je kunt uit het gerammel niet afleiden van “Daar is een houten schapje en daar is mijn gebit op gelegd.” (Rivas, 2008, blz. 19)

(3) – Woerlee beseft onvoldoende dat de patiënt op het moment dat het bovengebitt werd verwijderd volgens de gangbare neuropsychologische inzichten geen enkele vorm van bewustzijn kan hebben gehad, omdat er te weinig bloedcirculatie was en daarmee ook te weinig hersenactiviteit. In de woorden van TG: “Nee, die heeft op dat moment, nou daar kan ik wel 100% zeker van zijn, geen hartritme, geen circulatie en ik kan me niet voorstellen dat er na die lange tijd ook nog voldoende zuurstof in zijn hersenen is om te kunnen luisteren, dan wel kunnen zien, dan wel kunnen interpreteren van wat hij waarneemt. Nee. “ (blz. 19)

(4) – Voorts stelt Woerlee dat de patiënt het mis had “door te denken dat zijn gebitsprothese in een lade werd gelegd.” **Commentaar:** Deze vermeende misser herken ik zelf niet uit mijn

verslag, of het moet zijn dat Woerlee abusievelijk verwijst naar commentaar bij een foto ontleend aan de BBC-documentaire *The Day I Died* waaronder vermeld staat dat de daarin gebruikte reconstructie niet klopt, omdat het gebit niet in een lade werd gestopt (blz. 14). Het gaat dus om de reconstructie van de documentaire, niet van de patiënt zelf.

(5) – Vervolgens beweert Woerlee dat de patiënt TG (visueel) kan hebben waargenomen terwijl zijn ogen werden opengemaakt door TG. **Commentaar:** Zelfs als dit echt mogelijk was, wat niet overeenstemt met TG's beschrijving (“Het waren levenloze ogen, ogen die alleen maar recht omhoog kijken”, blz. 16), dan nog verklaart dit het feit niet dat de patiënt zich een beeld van de verpleegkundige heeft gevormd, terwijl hij te weinig bloedcirculatie had.

(6) – Volgens Woerlee had de man een uittreding terwijl hij pijn van de hartmassagepomp voelde. **Commentaar:** Zoals Woerlee dit formuleert lijkt het erop dat hij denkt dat de uittreding toen pas optrad, terwijl uit het verslag zeer duidelijk wordt dat ook het verwijderen van de gebitsprothese reeds in uitgetreden toestand werd waargenomen.

(7) – Algemener lijkt Woerlee het volgende niet voldoende te beseffen. TG geeft aan dat het voelen van pijn onder de hartmassagepomp misschien nog verklaarbaar is vanuit de inmiddels opgewekte kunstmatige kleine circulatie, maar dat dit zeker niet geldt voor de waarneming op het moment dat het bovengebitt uit de mond werd gehaald. TG zegt hier met name over: “Dat [d.w.z. een vorm van bewustzijn] kan hij gehad hebben nadat we een tijd aan het reanimeren zijn. Het moment van het uit de mond pakken van het gebit: op dat moment had hij geen circulatie en geen hartritme, dus op dat moment kan hij het niet gezien hebben. Toen moesten we de reanimatie gaan starten.” (blz. 19) Met andere woorden, als de pijn onder de pomp verklaarbaar is, dan geldt dit nog helemaal niet voor de waarneming van het uitnemen van het gebit! Dat is en blijft de centrale anomalie binnen deze casus.

(8) – Woerlee vindt het belangrijk dat de patiënt wel de aanwezigheid van de twee vrouwelijke verpleegkundigen kon noemen, maar hen niet kon beschrijven. Dit zou volgens Woerlee vreemd zijn, omdat de man dit wel zou moeten kunnen tijdens een uittreding. **Commentaar:** Opnieuw lijkt Woerlee de desbetreffende passage niet goed gelezen te hebben. TG stelt niet dat de man met het gebit de twee vrouwelijke verpleegkundigen niet kon beschrijven, maar slechts dat hij hun uiterlijk niet beschreef. Dat impliceert dus niets voor wat de man al dan niet heeft waargenomen van hun uiterlijk. Bovendien is het erg merkwaardig dat iemand die zelf de realiteit van echte uittredingen van het bewustzijn uit het fysieke lichaam verwerpt, denkt te weten hoe zo'n echte uittreding precies zou moeten werken! Samenvattend vrees ik dat de uitvoerige reactie van Gerald Woerlee minder relevant is dan hij denkt. Ik zou het op prijs stellen als hij wederom zo karaktervol is om dit ruiterlijk toe te geven.

Referentie

Rivas, T. (2008). Een gesprek met TG over de Man met het Gebit. *Terugkeer*, 19, 3, 12-20.